

RAZSTAVA »REŠETARJI S CRVENEGA KRSTA – STOLETJE OBSTOJA V BEOGRADU«

V ponedeljek, 14.10.2019, je v Manakovi kući v Beogradu potekala otvoritev razstave pod imenom "Rešetarji s Crvenega Krsta – stoletje obstoja v Beogradu". To tako pomembno razstavo sta Etnografski muzej v Beogradu in Društvo Slovencev v Beogradu – Društvo Sava organizirala ob stoletnici osnivanja sitarske delavnice družine Cvar-Debeljak v Beogradu. Razstavo je svečano otvoril g. Dejan Židan, predsednik Državnega Zbora R. Slovenije, prisostvovali pa so tudi drugi visoki in cenjeni gosti iz Slovenije, ga. Olga Belec, državna sekretarka pri Uradu R. Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu, g. dr. Zvone Žigon, vodja sektorja pri Uradu R. Slovenije, g. Samo Pogorelec, župan Občine Ribnica, ga. Polona Rigler Grm, direktorica Rokodelskega centra Ribnica, nj. eks. Iztok Jarc, veleposlanik R. Slovenije v Beogradu, g. Roman Weixler, nemestnik veleposlanika, ter drugi predstavniki slovenskega veleposlaništva v R. Srbiji. Poleg posebnih gostov so na otvoritvi razstave govorili tudi g. Saša Verbič, predsednik Društva Slovencev v Beogradu, ga. Tijana Čolak Antić Popović, direktorica Etnografskega muzeja v Beogradu, in tudi sam Ivan Debeljak, ki je prav tako nagovoril publiko. V okviru večernega programa smo imeli priložnost poslušati nastop Ekumenskega moškega zbora. Po svečanem delu otvoritve je sledil ogled razstave ob pogostitvi in druženju. Avtorica razstave je Maja Marjanović.

Ivana Mandić

Septembra leta 2019 je minilo polnih sto let, odkar se je Slovenec iz Ribnice Edvard Cvar naselil v Beogradu in tu nadaljeval svojo obrt – izdelavo sit in lesnih izdelkov iz materiala, prinesenega iz Slovenije. Celo stoletje se sita in drugo »suho robo« izdeluje na enak način, v isti delavnici in z istim orodjem. Obrt se ohranja zahvaljujoč sorodniku Edvarda Cvara in obrtniškem nasledniku Ivanu Debeljaku, ki je družini Cvar-Debeljak leta 2015 prinesel priznanje – certifikat Ministrstva Republike Srbije, s katerim so ročno izdelana sita in

rešeta mojstra Debeljaka priznana za izdelke stare obrti ter nosijo oznako »Otvorene šake« (»Odperte dlani«). Sitarska obrt je bila v času ustanavljanja te delavnice iskana in cenjena, mojstri pa spoštovani in občudovani člani družbe. Časi so se spremenili, nove tehnologije proizvodnje so nadomestile stare, pa tudi potrebe in način življenja so drugačni. Obrti preti nevarnost popolnega izginotja. Z razstavo »Rešetarji s Crvenega Krsta – stoletje obstoja v Beogradu« Etnografski muzej v Beogradu in Društvo Slovencev v Beogradu – Društvo

»Sava« želite opozoriti na potrebo, da se sitarsko obrt ohrani in prenese na naslednje generacije, kot del nematerialne kulturne dediščine Srbije. Obiskovalci razstave so imeli priložnost, da si ogledajo ročno izdelana sita in orodje, s katerim se jih izdeluje. V sodelovanju z gosti iz Rokodelskega centra Ribnica iz Slovenije smo pripovedovali zgodbo o nastanku in obstoju delavnice Sita in rešeta mojstra Ivana Debeljaka ter posebnem načinu prodaje, imenovanem krošnjarstvo, ki je zaščitni znak Ribnice, kraja, kjer se še danes nabavlja najboljšo surovino za izdelavo sit.

Avtorji besedila:

Vesna Bižić-Omčikus in Maja Marjanović

KULTURNI DOGODKI

Peti Dnevi slovenskega filma 2019

V Jugoslovanski kinoteki v Beogradu je od 6. do 9. decembra 2019 potekala peta revija Dnevi slovenskega filma. Beograjsko občinstvo je imelo priložnost spoznati se z najnovejšimi dosežki slovenske kinematografije. Revija filma slovenskih ustvarjalcev se je začela z odprtjem razstave o življenju in delu Franca Štiglica, ob 100. obletnici rojstva klasika in utemeljitelja sodobne slovenske kinematografije. Svetozar Cvetković, dramski umetnik, znan tudi po vlogah

v slovenskih filmih, je pozdravil občinstvo in odprl revijo. Na letošnjem programu so bili zastopani avtorji več generacij, raznolikih po vrsti in žanru, od študentskih do filmskih klasikov. Revijo je odprl film *Ne bom več luzerka*, Urše Menart, zmagovalca Vesne na lanskem festivalu v Portorožu, skupaj s kratkim filmom *Raj*, Mitje Ličan in Sonje Prosinc, zmagovalka Vesne na letošnjem festivalu v kategoriji kratkega igranega filma. Zmagovalci Vesne so Judita Frankovič Brdar, glavna igralka filma *Izbrisani*, ki je bil na sporedu drugi dan revije ter Miha Mazzini in

Dušan Joksimović. Gostje revije sta bili tudi dve skupini zamejskih Slovencev. Kinoatelje iz Gorice je predstavil svojo produkcijo, delavnico in dokumentarno sago Mirni dan Jana Mozetiča, številni člani družine Kardoš iz Prekmurja so prišli s filmom Stric Geza gre v Zaturce, Štefana Kardoša, z dobrotami iz njihovih krajev. Življenje Slovencev okoli meje in na njej, je bila tudi tema pogovora, ki je bil na sporedu

zadnji dan revije, z voditeljem Andrejem Dimitrijevičem, profesorjem na Fakulteti za dramske umetnosti v Beogradu.

Poleg beograjskega občinstva so si filme ogledali tudi obiskovalci v Novem Sadu, Nišu, Smederevu, Pančevu in Kovinu.

Avtor: Dragomir Zupanc

Prevod: Jelena Bulatović

Odprtje slikarske razstave akademske slikarke Kogoj Ane

V beograjskem društvu Sava je v sredo 18. septembra 2019 odprta razstava akademske slikarke Ane Kogoj. Ana Kogoj je rojena v Beogradu 1978. Leta 2016 je magistrirala iz slikarstva v Ljubljani, kjer tudi živi in ustvarja. Naslov njenega magistrskega dela je "Nevidno v abstraktni umetnosti". Za abstraktno slikarstvo je značilna strogo individualna misel - umetnik ustvarja samo svoje oblike in predstavnost. V sodobni umetnosti pa se umetniki poslužujejo predstavnosti pionirjev abstraktnega slikarstva.

Ana Kogoj skuša v svoji umetnosti ohranjati abstraktnost v okvirju individualne miselnosti, ali pa se gibati v področju absolutnega. Zanima jo reprezentacija jasnovidnih oblik, prevodi slišnih vibracij v vizualno izkušnjo in tako tudi pomenskost geometrijskih oblik v različnih barvnih kompozicijah. Z njimi pa želi izražati duhovne vsebine, ki jih umetnost upodabljanja in iluzija resničnosti ne premoreta.

Marija Vauda

INTERVJU - Tanja Tomazin

V okviru Biltena je ustanovljena tudi rubrika „Intervju“. V vsaki številki bomo intervjuvali enega člana Društva Sava. To bodo osebnosti, ki so na različne načine vplivale na oblikovanje Društva in tisti, ki aktivno sodelujejo v njegovem delovanju, ali na katerikoli drug način pozitivno delujejo v interesu Društva.

Dr. Tanja Tomazin v naši skupnosti poznamo kot generalno sekretarko Nacionalnega sveta Slovenske nacionalne manjšine v Srbiji, aktivno članico Društva Slovencev v Beogradu, lektorico na Filološki Fakulteti na lektoratu za slovenistiko v Beogradu in kot avtorico monografije Postmodernizem v slovenskem in srbskem romanu, ki jo je po upešni predstavitvi v Društvu pred nekaj dnevi predstavila tudi v domačem Tržiču. Poleg rednih zaposlitev aktivno deluje na področjih prevajanja, tolmačenja in uredništva.

Meni pa je Tanja dobra kolegica in dragocena prijateljica. Poznam jo kot veselo, zelo ustvarjalno, predano delu ter dragim ji osebam mlado žensko. Za klepet ob kavici, iz katerega je nastal ta zapis, sva se srečali v centru Beograda. Kot sama pravi, se kljub temu, da je zelo navezana na dom in domače, v Beogradu odlično počuti.

Tanja, če bi morala izbrati najljubši kotiček v Sloveniji in Srbiji, kje bi ta bil? In zakaj?

V Sloveniji je to gozd in v njem veliko kotičkov, ki me skrijejo v svoje veje. Tja grem sama, vzpenjam se v strmino, diham, piham in počasi, nezavedno pravzaprav, slačim vse tiste kože,

ki jih v tej neposrednosti ne potrebujem. Potem se počutim kot mala vila, oprostim in pustim vse, kar me je spodaj v civilizaciji morda načelo, srce se mi napolni s hvaležnostjo, misli z razigranostjo. Takrat občutim, da »sem«, morda celo delček tega, zakaj.

V Beogradu je moj najljubši kotiček na strehi stare zgradbe. Ni preveč visoko, ima pa takšno lego, da se z nje širi nemoten razgled na Donavo, še prej na mesto, ki trobi in nervozno hiti pod menojo, ko sedim tam gor in se hazardsko nasmehnem, ker se mi zdi, da sem ga prelisičila. Na strehi je zrak vedno malo bolj svež, tišina malo bolj zaznavna, mislim, da se gor pride celo sonce sončit. Moram sicer priznati, da sem letos odkrila tudi gozdove na obrobju mesta, Zvezdaro, Košutnjak, Avalo, in kljub temu, da so majhni (v par urah prečesem vse), so prelepi.

Kaj te je pritegnilo, da si prišla na Balkan? Kaj tukaj ceniš?

Zgodba o mojem prihodu na Balkan je sestavljena iz študija, ljubezni, brezposelnosti in še česa. Prvič sem prišla kot študentka – pisat diplomsko nalogo. Takrat sem se tudi močno zaljubila in ta ljubezen je kar trajala

in trajala, vmes sem diplomirala, zamenjala veliko študentskih služb in ko sem zaključila doktorat, sem v Sloveniji poskušala najti stalno zaposlitev, vendar brez uspeha. Ko se je v tej situaciji ponudila priložnost, da grem svojo zgodbo razvijati v Beograd, sem s strahom in navdušenjem to tudi storila. Seveda mi ni žal. Sploh zdaj, ko razumem, da življenje ni samo ena, pač pa neskončen niz odločitev. Mi je pa tu lepo. Hvaležna sem, da imam priložnost razširiti in bogatiti moje poglede na svet – če so namreč ti obremenjeni z usodo samo enega naroda, samo ene zgodovine, samo ene kulture, so hitro radi osiromašeni.

Zaljubila sem se v ekspresivnost tukajšnjih ljudi, v sočnost izražanja, v to, da se zna resnično uživati v skromnih stvareh. Rada imam mesto, vseh mi je, kako v vse smeri zavihane so njegove ulice, navdušena sem vsakič, ko odkrijem nov zapuščen atrij med zgradbami. Rada imam vse mostove, čez grem najrajši peš, s sredine je namreč treba pljuniti v vodo in si nekaj zaželeli. Cenim tukajšnji smisel za humor, dovtetnost zanj. Jezik mi je všeč, lep je in slikovit, navdušim se vsakič, ko mi kdo reče »izvoli sine«. Kot si omenila, sem nedavno v Sloveniji predstavljala svojo knjigo, in seveda so me vprašali, kako je živeti v Beogradu. Rekla sem – »živio!« Tisti, ki imajo radi življenje in ljudi v neprijetnosti, a tudi osupljivi in ganljivi neposrednosti, se bodo v Beogradu super počutili.

Kaj je zate družina?

Družina je zame navdih. Vem, da obstajajo takšne in drugačne družine, zato se še toliko bolj zavedam sreče, da sem rojena v eno zelo neklasično skupnost. Imam dobra starša, mislim zares dobra, ker se kot osebnosti celo življenje tudi trudita biti taka, kot starša pa nikdar nista pozabila, da

sta si nas želela, vseh nas šest. Imam namreč tri sestre in dva brata, pa tudi že pet nečakov in nečakinj, šestega navdušeno pričakujemo. S sestrami smo praktično vrstnice, saj je po vrsti med nami le po leto dni razlike. Ko smo hodile v gimnazijo, smo pokrivale vse štiri letnike naenkrat. Brata sta malo mlajša, pa danes že tudi odrasla človeka. Ko smo še vsi živeli pod isto streho, je bilo ... kako opisati vso to dinamiko? Bilo je neskončno pestro in pisano. Nikdar dolgočas, vselej izredno glasno, živahno, ko smo na kupu, malo spominjamo na stereotipno italijansko družino, vsi v en glas, praktično gomazimo drug čez drugega. Vendar, začuda, kaos deluje.

Kot otroci smo si veliko pripovedovali zgodbe, punce smo skupaj risale do onemoglosti, seveda smo se ničkolikokrat sporekli, vendar je večšina sklepanja kompromisov in razumevanja drugega praktično nujna oprema takšnih družin, spravljenost na koncu vselej premaga ponos. No, neizmerno pomaga tudi smisel za humor, tega ne morem dovolj poudariti. Vsi v moji družini se zelo radi smejejo, radi se šalimo na lasten račun, nobena jeza ne traja prav dolgo. Sestre in brata so moji najboljši, vseživljenjski prijatelji, oni so moja ekipa in jaz njihova. Za zmeraj.

V predstaviti je vidno, da imaš mnogo interesov. Kje se vidiš čez 10 let ali več

kot uspešna delavka, ustvarjalka?

Hmmm... recimo takole. Ko sem bila majhna, sem hotela postati avtomehanik. Danes sem lektorica, sekretarka, prevajalka in še marsikaj drugega. Po tem vzorcu lahko sklepam, da bom čez deset let in več morda... astronavi. Seveda se malo hecam, ampak je res, da se ne obremenjujem preveč s podrobnostmi prihodnosti, na primer točno kje bom živela in točno kaj bom delala. Moje želje in trud usmerjam v raziskovanje književnosti in nove besedilne kreacije, v delo z ljudmi, v ustvarjanje vseh vrst. Zelo uživam s študenti, v tej vlogi se lahko vidim tudi pozneje, prav tako v vlogi mednarodne inštruktorice joge in pisateljice, morda svetovne dopisnice, kdo ve. Rada bi videla in doživela še veliko sveta in kultur. Odločila pa sem se, da bom svoje delo vedno poskusila imeti rada. To se mi zdi pomembnejše od tega, kaj počneš.

S čim, kako si »polniš baterije«?

Moja dva glavna polnilca sem že omenila, to sta narava in moja družina, ne samo krvna, tudi tista širša, po notranjem vzgibu izbrana družina srčnih ljudi in prijateljev. Ob takšnih ljudeh se mi baterije polnijo predvsem zato, ker se znamo medsebojno nasmejati, tudi in še posebej, ko je težko. Trenutek, ko odložiš skrbi, ne nujno izbrišeš, pač pa zgolj začasno odložiš in pustiš, da skozenj steče neposredno

življenje – dotik, beseda, smeh, takrat moje »črtice« poskočijo same od sebe. Obnavljam se tudi z branjem, z jogo, pripravljanjem in seveda tudi testiranjem raznih peciv, dobro se počutim v gibanju, v ritmu, hkrati pa v nenehnem tihem pogovoru sama s seboj. Rada imam dež, tudi ta me poganja, vedno me potolaži in razveseli. Zdi se, da bi lahko kar naštevala in naštevala, kaj vse me razbremeni. Morda torej lahko rečem takole – baterije si vsak dan polnim predvsem na tisoč drobnih sreč, ki utripajo vse okrog. Treba jih je le opaziti, pri čemer pomaga domišljija. Te pa imam hvala bogu v izobilju.

Pogovor vodila: Tatjana Bukvič

DAN DRUŠTVA SAVA

Letošnji Dan Društva Slovencev v Beogradu - Društva Sava, je bil prav poseben, saj je Društvo postalo polnoletno! V nedeljo, 23. junija smo praznovali 18. obletnico delovanja, za kar smo pripravili temu ustrezen program.

Za glasbeni del je poskrbela naša Pojoča družba, ki je po ubrano zapetih himnah, slovenski in srbski, večer popestrila z znanimi slovenskimi melodijami, ki so članom posebej pri srcu in nas spremljajo v vseh teh letih.

Po uvodnem nagovoru predsednika Društva Saše Verbiča so se predstavili otroci in mladi, in sicer z zgodbami o tem, kako si predstavljajo sebe, ko bodo stari 18 let, oziroma, kako se počutijo tisti, ki so vrstniki našega Društva Sava.

S filmskim zapisom nas je na razvoj Društva spomnil Dragomir Zupanc, z video-prispevkom naslovljenim Veteranske zgodbe, kjer so o ustanovitvi, razvoju in perspektivah spregovorili predsedniki Društva Anica Sabo, Vladimir Uršič in Saša Verbič, ter Maja Đukanović, Ivan Debeljak in Nuša Gerden.

Večer smo zaključili z obujanjem spominov, ki se je zavleklo globoko v deževno beograjsko poletno noč.

Maja Đukanović

**Za vso pomoč se pristrčno
zahvaljujemo:**

**Uradu Republike Slovenije
za Slovence v zamejstvu in
po svetu**

**Ministrstvu za
izobraževanje, znanost in
šport Republike Slovenije**

**Nacionalnemu svetu
slovenske narodne
manjšine**

LITERARNI NATEČAJ »STO«

V okviru projekta *Svetovni dnevi slovenske znanosti in umetnosti – ob 100-letnici Univerze v Ljubljani* smo na Lektoratu za slovenski jezik Filološke fakultete v Beogradu 3. decembra 2019 priredili dramsko delavnico, ki jo je vodil igralec Nebojša Rako. Na dogodku smo predstavili tudi najboljše ustvarjalce z literarnega natečaja na temo »sto«, ki je potekal od začetka semestra. Na natečaju smo mlade pozvali, naj napišejo kratko zgodbo ali pesem. Odziv je bil dober, prejeli smo 11 literarnih prispevkov, od tega 10 individualnih in enega skupinskega, 6 pesmi in 5 kratkih zgodb. Članice strokovne komisije, ki smo jo sestavljale učiteljici dopolnilnega pouka slovenščine v Srbiji, Tatjana Bukvič in Rut Zlobec, ter jaz, smo se po temeljitem premisleku in upoštevanju kriterijev izbora (vsebinska izvirnost, inovativnost in skrben jezik) odločile, da je avtor najboljšega besedila Aleksandar Trifunović. Drugo mesto je pripadlo Moniki Bogdanović in tretje Ekaterini Shektovcovi. Za tvorbo in strokovno sodelovanje na projektu se pristrčno zahvaljujemo Nebojši Raku, Tatjani Bukvič in Rut Zlobec. Hvala za podporo tudi Centru za slovenščino kot drugi in tuji jezik ter Društvu Slovencev v Beogradu Sava za objavo najboljšega besedila.

Laura Fekonja Fonteyn, lektorica slovenščine na
Filološki fakulteti v Beogradu

Aleksandar Trifunović Sto

Pravijo, da je bila moja smrt zanimiv dogodek, celo hecen ... vsaj zame. Do tistega dne nisem niti mislila, da bo to najboljša rešitev. Prepad je čudovita reč, še posebej ko strmiš v brezno in se ti pod nogami klanja celo mesto. Kraljica si! Ampak komu je mar?

Maj je čudovit mesec, poln praznega upanja. Vsako leto vnovič zbudi dušo, za seboj pa pusti eno veliko praznino. In čeprav se zaveš, da je vse to zaman, spet pričakuješ neki čudež. Moj je bil pozaba, a nikoli ni prišel.

Pomladanski dan, s še nedozorelim soncem. Z dvorišča med stavbami je bilo slišati glasove otrok, ki so tekli za žogo, medtem ko so na drugi strani renčali avtobusi mestnega prometa. Strmela sem v reko, ki se je počasi premikala proti vzhodu. Mogoče se niti ni ... Rekla bi, da se je, sicer ji ne bi rekli »reka«. Kava je bila mlačna, prav takšna, kot jo imam rada. Pa še cigareto sem si prižgala. Pravo uživanje. Naj bi bilo. Ampak ni. Nekaj me je skelelo. Morda so bili to možgani ali pa srce. Ne vem. Spomnim se samo, da nisem imela miru na tistem neudobnem Ikeinem dreku.

Spet se mi je sanjalo o njem. Premetaval se je po postelji, ne da bi kaj izustil. Samo iztegnil je roke, kot da bi me hotel ujeti ali objeti. Ne vem. Jaz pa sem le stala ob vratih in ga

opazovala. Roke sem kot vedno imela prekrizane. Potem se je začel smejati, nedolžno, otročje. Obraz mu je postal svetel, oči pa so imele obliko mlade lune. Pekla me je vest, ker nisem hotela stopiti k njemu. Prišežem, hotela sem, vendar se noge niso hotele premakniti. Potem me je Luka zbudil. Hvaležna sem mu, da je poklical. Ker ne vem, kako dolgo bi sicer stala ob vratih in hladnokrvno gledala, kako tej podobi nočem podariti svoje ljubezni. Vsaj ni bilo tiste gospe z obsojajočim pogledom. Rekel je, da njegova televizija organizira neko proslavo v svojih prostorih, in me povabil. Sovražila sam to televizijo, že iz tistega časa, ampak raje bi bila med ljudmi, kot da sama sedim doma. Ker ... ker ... če nisem sama, se vsaj na trenutke izognem svojim sanjam.

Cigareta je že dogorevala, ko se je pred mano pojavila ena lastovka. Videti je bila zelo vesela. Letela je sem in tja, včasih bi izginila z obzorja in bi potem kar naenkrat pokukala izza vogala. Pomislila sem, kako je ta ptič srečen. Nima nobenih skrbi. Samo leti. Svobodno. Tudi jaz bi to počela.

Mobilnik je že desetkrat zazvonil. Mislila sem, da je spet mati, in se mi ni dalo kregati. Šele enajstič sem se uspela oglasiti. A ni bila mati.

»Hej Sara, kaj je? Je kdo umrl?«

»A veš, da je ...«

»Kdo? Sara, a si tu?«

»Ja, ja ... tisti ... tisti ...«

»Kdo?«

»Petar.«

»Čakaj, kateri Petar?«

»Tist, Petra, tist ...«

»Kateri tist?«

»Tisti, ki te je ... saj veš ... posilil. S katerim si zanosila.«

»Kako? Kdaj?«

»Ej, pravijo, da ga je nekje na Konjarniku povozil smetarski tovornjak, ki je vozil vzvratno.«

»Oprosti ... moram iti.«

Mogoče bi se še pogovarjala s Saro, rada sem jo imela, ampak o tem človeku nisem hotela poslušati. Bala sam se tudi, ko bi kdo omenil njegovo ime. Bil je čas za pripravo na proslavo ... le-ta ponavadi zahteva tudi kozarec vina. Tokrat sem popila dobri dve steklenici. Mogoče sem imela lastovko zaradi njiju še vedno v mislih. *Leteti, leteti ...* Umrl je, hudič prekleti. Svet lahko gre naprej.

Beograjski mestni promet je čudovita reč, 83-ica je sama podoba devetega kroga pekla ... Eno uro sem potrebovala do Slavije. Mislim, da je vmes tudi vino od muke izparilo iz mene v tem prekletem avtobusu.

»Vau, ful hudo izgledaš.«

»Priložnost je takšna ...«

»Glej, takoj bi te odpeljal k matičarju.«

»Ja ... ja ... a veš, da nikoli nisem bila ... zgoraj. Koliko pa je sploh visoka stavba?«

»Mislim, da 100 metrov. Petra, danes boš imela enkratno priložnost, da obiščeš najvišje nadstropje Beograđanke.«

»Ja ... res ne vem, kako bi preživela brez tega. Sicer je 100 zelo dobra številka, razen če je modre barve in v tvoji denarnici. Pismo, za tisti denar si ne moreš kupiti niti najslabših pretihotapljenih bolgarskih cigaret « *Sicer je sto metrov popolnoma dovolj za en kratek let.*

»Greva?«

»Ja.«

Lastovka, lastovka ... sto metrov ... leteti ... vsaj enkrat... Leteti, leteti, lepo je leteti, živeti, živeti, lepo je živeti ... Luka je čebľjal o ljudeh, ki bodo nocoj na proslavi, v mojih mislih pa je bila lastovka, ki brez bremena svobodno leti.

»A so odprta vrata na streho?«

»Hm ... po moje da so, ne vem. Zakaj sprašuješ?«

»Rada bi videla mesto.«

»Ja ... misliš, da bo od zgoraj kaj lepše?«

Lastovka, lastovka ... Leteti, leteti, lepo je leteti, živeti, živeti ...

»Sto metrov praviš, ne?«

»Niti milimetra več. Prisezem.«

Kolektiv se je spremenil, vsaj meni se je tako zdelo, ampak so ljudje in ta televizija ostali isti kot prej. Vedno služijo drugemu. Zato nisem nikoli hotela sodelovati z njimi. No, sam žur niti ni toliko pomemben. Trajal je dolgo in bil je utrujajoč. Zakaj bi se sploh proslava razlikovala od njihovega programa? Petnajst minut sem zapravila, da bi se opravičila Luki, da bi našla ustrezen razlog, zakaj grem. Toda rada bi se osvobodila tega bremena. Zakaj je moj odhod sploh pomemben? A bi žur zaradi mene propadel? A me bodo ti ljudje tolažili, ko mi mati še enkrat reče, da sem *vlačuga*? A bodo oni tisti, ki bodo govorili o meni same lepe besede na mojem pogrebu? A bo Luka tisti, ki mi bo rekel, da ni narobe to, kar sem storila?

Žur se bo nadaljeval tudi brez mene. Tudi svet se bo vrtel naprej brez mene. Grem.

Dvigala so za en nič. Morda se nič ne bi zgodilo, če jih ne bi bilo v pritličju.

Med čakanjem sem videla, da so vrata zares odprta. Luka se mi ni zlagal. Kri je začela noro teči po žilah, srce je začelo bít v prsni, vdih je postal plitev. Morala sem gor.

Razgled je res čudovit. Bilo je za polnočjo, dovolj pozno, da ni več tistega hrupa. Le zefir je bil v mojih ušesih. In ne samo v njih. Čutila sem, da me boža po celem telesu. Stopila sem k robu.

Ograja na strehi je zelo nizka, a dovolj široka za moja stopala. Sezula sem si čevlje in stopila na hladno pločevino. Pri tem me je malo zaneslo, a sem se zravnala. *Leteti, leteti, lepo je leteti, živeti ...* Bila sem kraljica! Kraljica zvezdnega neba. In celega mesta in avtomobilov, ki so vsake toliko šli mimo po Masarikovi. Mogoče bi bilo najpametneje, če bi v tem času stopila nazaj in šla domov. A nisem. *Kaj se bi zgodilo, če bi dala prste čez rob?* Bilo je prav, počutila sem

se lahko. Kot da bi del bremena padel z mojega hrbta. No, komu naj se pohvalim? Je nebo sploh zanimalo, da sem končno svobodna? Ali to sploh zanima mesto, ki je zdaj pod mojimi nogami? Bodo ljudje rekli, »glejte, naša nocojšnja kraljica je končno svobodna?« Me bo zdaj moj bivši poklical in me rotal, naj mu odpustim, ker me je vrgel iz hiše, ko sem mu povedala, da sem noseča? Ali bo zaradi tega obraz gospe iz zdravstvenega zavoda postal ljubeč? (Levo stopalo naprej.) A mi bo otrok odpustil, da se sploh ni rodil? Se mi ne bo več sanjal?

Takrat sem slišala le oglušujoč hrup zraka, kako mi polni ušesa, medtem ko ga moje telo reže. *Leteti, leteti, lepo je leteti!* Zaprla sem oči. Razširil je roke in čakal, da padem v njegov objem.

Poziv članom Društva Sava za sodelovanje na razstavi »Sentiment«

V okviru Društva Sava pripravljamo razstavo, ki bo predstavila materialno – sentimentalno kulturno dediščino članov društva Slovencev v Beogradu. Na razstavi bodo prikazani predmeti, ki jih imate doma in ste jih kot posameznik ali družina podedovali (dokumenti, družinske fotografije, fotografije domačega kraja, razglednice, izrezki iz časopisov, brošure, ročno narejeni izdelki, predmeti, ki so vam dragi, filmski in video material, originali ali reprodukcije slik slovenskih umetnikov, spominske knjige, dnevniki, kosi oblačil...) ter izhajajo iz Slovenije oziroma so del vaših spominov ali kako drugače povezani z matično domovino.

S tem opusom, to je zbirko spominov, ki so povezani z vam dragimi predmeti, bi na ustrezen muzeološki način predstavili vsakodnevno družinsko in profesionalno življenje vas in vaših najbližjih ter vaše čustveno potovanje skozi osebno in družinsko zgodovino. Člani Odbora za kulturo Društva Sava in Odbora za kulturo Nacionalnega sveta bodo predmete - eksponate, ki jih bodo člani Društva Sava predlagali, dokončno izbrali ter uvrstili na razstavo. Razstava bo pripravljena v skladu s sodobno razstavljalno prakso, kjer se bo na sodoben, interaktiven in kreativen način predstavil material, kjer je vsak predmet prikazan kot »objekt – znamenje« (v smislu beseda in predmet) in obravnavan kot muzejski eksponat.

Če ste lastnik katerega koli od navedenih predmetov in če bi ga začasno odstopili za namene razstave, vas prosimo, da o tem obvestite Odbor za kulturo Društva Sava (drustvosava@gmail.com).

UČIMO SE SLOVENSKO LJUBI SLOVENCİ...

Učenci iz DS Sava v Kostolcu imamo krasno novico. Znano je, da imamo pouk slovenskega jezika že nekaj let v prostorih Tehnične šole, katere nam prijazno odstopi ravnatelj šole, gospod Goran Nestorović. A od letošnjega šolskega leta, se po zaslugi profesorice Irene Ajdačić, sestajamo v novem kabinetu, v katerem imamo na razpolago najsodobnejšo računalniško opremo.

Morda se zdi to mala stvar, a za našo malo skupnost je

ta pomembna. Omogoča nam širjenje poznavanja jezika, učenje pesmi ob poslušanju, ogled foto dokumentacije, dnevnih aktualnosti ..., kar dela spoznavanje Slovenije in učenje slovenščine zanimivo in poučno. To vsekakor prof. Tatjana olajša delo in omogoča, da nam še v večji meri prenaša svoje znanje in budi radovednost.

V novem letu, nove možnosti, nove priložnosti za krasno druženje s slovenščino.

Dragana Knežević

LIST

Listje padlo je z dreves,
sivo cesto je pokrilo,
gledalo je sem ter tja,
a se ni premaknilo.

Nato zapihal veter je močan,
liste odnesel je drugam,
gledali so sivo cesto,
za večno zapustili so tisto mračno mesto.

Od zgoraj videli so vojne,
ljudi, ki nosijo oklepe bojne,
sklenili so, da gredo stran,
saj nočejo več videti nobenih bojnih ran.

Leteli so nad vso Kitajsko,
zagledali so mesto rajsko,
a ustavili se niso tam,
saj vsi hoteli so drugam.

Potem so videli planjavo,
z nizko in zeleno travo,
veter nehal biti je močan,
zapustil jih je točno tam.

Ko legli so na mehko travo,
prepirali se niso, kaj je čigavo,
tam zapustili so ta svet,
mogoče vrnejo se spet.

Martin Prosen (14 let)

LJUBLJANA

Mesta so bila od nekdaj kot ljudje, saj kažejo potniku različne obraze. Odvisno od mest in potnikov pride do obojestranske ljubezni ali nesprijetosti, prijateljstva ali neprijateljstva. Sama sem prijateljstvo in ljubezen prepoznala prejšnje leto v najlepšem mestu, ki sem ga obiskala. Mestu, v katerem želim poiskati svojo srečo in ustvariti svoje sanje. Mestu, v katerem, čeprav ponoči vlada tema, sije svetloba iz ljudi, iz njihovih nasmehov in njihovih src. Mislim na Ljubljano. Bila bi najsrečnejša oseba, če bi dobila priložnost, da študiram prav v tem mestu. Pravijo, da je Pariz mesto svet-

lobe, ampak jaz svetlobo vidim le v glavnem mestu Slovenije. Prevzeta sem z njegovo lepoto in čistostjo ljudskih duš. Vidim se v njem in nekoč želim postati del njegovega sijaja. Bogate zgradbe v njem so božanske. Vsaka pripoveduje svojo edinstveno zgodbo. Plošče, s katerimi je obložen Zmajski most, so kot ljudje, v enem delu različni, a se kljub temu ujemajo in vlivajo s celino. Sijaj v očeh Ljubljančanov je podoben tistemu, ki ga ima mali otrok, ko dobi novo igračko. Želim si ta sijaj, želim si biti ta, ki druge navdihuje, da pridejo v Slovenijo.

Teodora Ivković, Kostolac

GREMO V SLOVENIJO - KVIZ V NIŠU

S prijatelji iz Beograda sem prvič odšla na prireditev v Niš. Med potjo z avtobusom smo se ustavili še v Pančevu, Kovinu in Smederevu. Pridružili so se nam otroci, ki obiskujejo dop. pouk slovenščine v teh krajih. Pot je bila dolga, a mi je bilo zanimivo, saj sem se družila z novimi prijatelji.

V Nišu nas je čakal kviz o poznavanju slovenščine na temo živali in njihova bivališča. Mislila sem, da bo težko, a se je na koncu pokazalo, da ni bilo. Z Laro in Taro smo skupaj osvojile drugo mesto. Tekmovali smo za DS Piran

iz Sremske Mitrovice. Izkazalo se je, da smo se kar veliko naučile v kratkem času, v katerem obiskujemo pouk v Beogradu.

Po tekmoivanju smo šli na Niško trdnjavo, kjer smo se sprehajali in družili. Tudi nazaj je bila pot dolga, a še vedno je bilo zabavno. Na začetku sem se bala, da ne bom znala ničesar, ampak se je na koncu pokazalo drugače. Zelo sem vesela, da sem sodelovala na kvizu v Nišu in se ob vsem imela še lepo.

Sara Kežman, Sremska Mitrovica

KO BOM STAR/-A OSEMNAJST LET

Moj 18. Rojstni dan bom dočakala z veliko žurko na bazenu. Takrat bom v četrtem letniku gimnazije. Še vedno bom v dilemi ali naj postanem učiteljica, farmacevtka ali arhitektka. Za maturantski ples bom oblekla kratko zeleno in modro obleko. Potrudila se bom, da bom zadovoljna in srečna. Jaz bom posebna. Moj odnos do prijateljev in družine se ne bo spremenil. Postala bom polnoletna. Upam, da bom kot odrasla živel v Franciji ali pa v Sloveniji.

Jana Novaković (12 let)

Za moj 18. rojstni dan bo velika žurka. Praznovala bom v nekem lokalu ali restavraciji. Takrat bom hodila v četrti razred in bom polnoletna. Verjetno bom delala izpit za avto. Mogoče se bom preselila v drugo stanovanje prav tako kot moja sestra. Sedaj še ne vem, kaj bom študirala, a takrat bom zagotovo vedela. Ko bo konec šolskega leta bom šla na maturantski ples. Za to priložnost bom imela novo lepo obleko. Še vedno bom odlična dijakinja. Še naprej bom družabna. Rada bi videla Pariz in Barcelono. Na potovanje bi šla s prijatelji. Mislim, da se ne bom preveč spremenila, razen v videzu.

Maja Matajurić (11 let)

Ko bom star 18 let, bom imel veliko želja. Rad bi se ukvarjal s snemanjem video posnetkov. Želel bi se vpisati na fakulteto za fotografijo in da postanem lastnik restavracije. Mogoče postanem igralec komik ali pa ekstremni športnik. Veselim se svojega prvega skoka z letala, s padalom seveda!

Potoval bi okoli sveta in postal natak, zakaj pa ne!

Moj odnos do ljudi bo ostal enak. Pomagal bom tistim, ki jih imam rad in z veseljem bom spoznaval nove ljudi.

Jovan Vuković (14 let)

Ko sem bila mlajša sem imela za svojo prihodnost veliko pričakovanj. Verjela sem, da bom pri osemnajstih v šoli še vedno imela same petice, da bom imela fanta, da se bom pripravljala na sprejemne izpite na ETF ali Fakulteto za strojništvo, po maminem in očetovem vzoru. Mislila sem, da bo moja edina skrb, katero obleko, rdečo ali zeleno, naj oblečem na maturantski ples. Verjela sem, da bom takrat zagotovo vedela, po kateri poti moram iti in da se bo vse odvijalo po vnaprej načrtovanem planu.

Nekaj misli sem uspela predvideti, a dejstvo je, da so se na moji poti pojavile neke popolnoma nepričakovane stvari. Neka višja sila. Moja mama. Prepričala me je, naj se vpišem na glasbeno šolo. Sedaj končujem četrti letnik Srednje galsbene šole, brez katere si ne bi mogla predstavljati svojega življenja. Prenehala sem razmišljati o tehničnih fakultetah in se odločila, da naredim nov velik korak in da se vpišem na Fakulteto za medicino v Ljubljani.

Vseeno, najponosnejša sem na to, da sem ugotovila, da življenja ne moreš planirati. To je samo skup nekih možnosti in majhnih planiranj, dejstvo pa je, da nikoli ne moremo biti prepričani, kako se bodo stvari na koncu iztele.

Nataša Matajurić (18 let)

MARTINOVANJE

V ponedeljek 11. novembra 2019 smo se v prostorih Društva Sava na Terazijah ob martinovanju zbrali člani in prijatelji društva ter gosti. S svojo prisotnostjo sta nas posebej počastil Roman Waixler, namestnik veleposlanika R. Slovenije v R. Srbiji in konzul Primož Križaj. Proslavo je spremljala in snemala ekipa RTV Slovenije, katero je vodil Andrej Doblehar. Veseli nas, da je martinovanje vedno

bolj obiskan dogodek v našem društvu, saj se je udeležilo tega dogodka več kot sto ljudi. Za program in zabavo je poskrbel Ivan Debeljak s svojo harmoniko, ženski pevski zbor „Pojoča družba“ in Klappa Grappa. Za pogostitev pa je poskrbelo Društvo Sava z velikim angažiranjem družine Jakoš in drugih članov.

Saša Verbič

Zaposlitveni sejem v Beogradu

Zaposlitveni sejem v Beogradu

S sporazumom o zaposlovanju med Vlado Republike Srbije in Vlado Republike Slovenije je poenostavljena zaposlitev državljanov Republike Srbije v Republiki Sloveniji, in sicer se delavcem iz Srbije omogoča vrsta ugodnosti.

Da bi zainteresiranim predstavili nove možnosti, in jih seznanili z novimi procedurami ter odprtimi pozicijami, je Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje, v četrtek 19. septembra organiziral Zaposlitveni sejem, na katerem so sodelovala številna sloven-

ska podjetja, ki so ponujala delavcem Srbije odprte pozicije in procedure v iskanju dela.

Na obiskovalce so najboljši vtis naredila naslednja podjetja:

SIGR BIZJAK, podjetje ki ponuja celovite transportno logistične storitve za suho robo in robo v nadziranih temperaturah pogojih. Podjetje ima partnerje v Avstriji, na Nizozemskem, Hrvaškem, Izraelu in Nemčiji.

ZLATOROG, glavna dejavnost podjetja je avtomatizacija – robotizacija proizvodnih procesov za pakiranje, razvoj, proizvodnjo, strojev za

paletizacijo in depaletizacijo, zavijanje palet, transport palet.

MERCATOR predstavlja največjo gospodarsko skupino v Sloveniji, in tudi v celem območju Jugovzhodne Evrope, ukvarja pa se z maloprodajno mrežo izdelkov široke porabe.

WORKFORCE, regionalna HR družba, ki posluje v državah v regiji in zagotavlja pomoč družbam, da bi bile vedno bolj uspešne v zaposlovanju in premagovanju vseh HR izzivov. Z visoko stopnjo profesionalizma in s predanostjo zaposlenih, nenehno stimulirajo razvoj poslovanja svojih

uporabnikov, in sicer omogočajo kakovostno, fleksibilno ter kompletno HR podporo.

Univerzitetni klinični center Ljubljana je javni zdravstveni zavod, katerega dejavnost je sekundarna in terciarna zdravstvena zaščita, pa tudi izobraževalne in raziskovalne dejavnosti. Je največji zdravstveni zavod v Sloveniji.

TRAIG iz Ivančne Gorice, podjetje, ki se ukvarja s transportnimi storitvami in z mednarodnim prevozom.

KOLEKTOR, multinacionalna družba z razvito mrežo podjetij v industrijski proizvodnji.

CONTAINER, podjetje za modernizacijo tehniške opreme in proizvodnjo zabojnikov.

GOSTOL-GOPAN iz Nove Gorice, ki ponuja kompletne rešitve za velike industrijske pekarnice srednje velikosti.

LASER-TEHNIK, podjetje z izkušnjo na področju laserskega reza-

nja in upogibanja plošč ter dodatnih obdelav.

Na Zaposlitvenem sejmu je, razen pozitivnega vzdušja, bilo opazno to, da so se slovenska podjetja dobro organizirala in so pokazala visoko stopnjo profesionalizma ter odprtosti do vsakega posameznika zainteresiranega za novi začetek in zaposlitev v Republiki Sloveniji.

Lazar Zrnić

Prevod: Marija Stojiljković

DELAVNICA SLIKA IN ZNANJE V MANAKOVI HIŠI

V okviru projekta "Rešetarji s Crvenega krsta" sta bili organizirani dve Delavnici risanja in slikanja "SLIKA IN ZNANJE", ki se udeležujejo v Društvu Sava že sedem let zapored. Vabilu so se odzvali vsi udeleženci.

Kot model za opazovanje, razmišljanje in risanje, so mentorji Delavnice izbrali zelo zapleteno konstrukcijo narejeno iz sit in rešet različnih dimenzij. Udeležencem je ta model bil predlagan, da bi videli zapletenost in logiko, katere so obrtniki stoletja nazaj gradili in (pre)nosili na svojih

težakih ramah, poti izdelave, predstavljanja in prodaje svojih proizvodov. V tem intrigantnem soočenju s staro obrtjo in njegovo funkcionalno predstavitvijo so nastali edinstveni izdelki vseh udeležencev Delavnice. Kot predavatelji smo sugerirali, da se vidi-opazi logika grajenja tega nenavadnega objekta-skulpture in geometrični krogi, odnosi ter prepleti med njimi, in da se skozi ustvarjalen čin, skozi dodano barvo pride do sodobnih likovnih rešitev.

Marija Vauda

OTROŠKI KOTIČEK

GREMO V SLOVENIJO V NIŠU

Učenci razliĉnih DS v Srbiji so v soboto, 19. 10. tekmovali na kvizu o poznavanju Slovenije in slovenšĉine. Dogodek je Źe 11. leto po vrsti organiziralo DS France Prešeren iz Niša. Pripravljalca in voditelja kviza za otroke sta bila gosta iz Slovenije Darko Hederih in Pavle Ravnohrib. Letošnja tema so bile ŹIVALI. Tekmovanja so se udeležili otroci iz Sarajeva, Zrenjanina, Kovina, Panĉeva, Smedereva, Beograda, Sremske Mitrovice in Niša. Prvo mesto so osvojili Sarajevĉani, ki so letos v Nišu tekmovali prviĉ.

Organizatorjem je bil cilj, da se otroci druŹijo in zabavajo. In res je bilo tako. PreŹiveli smo ĉudovit dan v tekmoivanju in spoznavanju slovenšĉine, popoldan pa Źe v druŹenju in sprehodu po sonĉnem Nišu. Zahvaljujemo se skupnosti Slovencev iz Niša, ker so za nas pripravili zanimivo in nepozabno sreĉanje.

Tatjana Bukviĉ

LIKOVNA DELAVNICA ANE KOGOJ

V soboto, 24. 9. smo se v likovni delavnici druŹili z akademsko slikarko Ano Kogoj, ki ustvarja in Źivi v Ljubljani. Za otroke je pripravila in vodila delavnico, na kateri so nastali lepi izdelki. Kot motiv so si otroci lahko izbrali otroško pliŹasto igraĉo medvedka ali pa lonĉeno majolko z jabolkom in skodelico. Pri risanju so lahko uporabili svinĉnik ali barvice. Pri delu jih je vodila Ana, ki se je z milino in vzpodbudno besedo znala pribliŹati otrokom ter iz njih izvabiti skrit talent. Da otroška ustvarjalnost ne pozna meja, je vidno v njihovih izdelkih, ki so nekaj ĉasa krasili steno v druŹbenih prostorih.

Tatjana Bukviĉ

SITA IN REŠETA

V soboto, 9. 11. 2019 smo pri pouku ustvarjali malo drugače. Z mladimi učenci slovenskega jezika smo spoznavali slovensko staro obrt, sitarstvo. Najprej smo si skupaj s starši ogledali razstavo Rešetarji s Crvenega Krsta – stoletje obstoja v Beogradu, nato pa so mlajši slikali na papir in kasneje motive prenesli na leseno kuhalnico, ki jo je za to priložnost izdelal g. Debeljak. Delavnico je vodila slikarka Marija Vauda. Nastali so čudoviti in trajni izdelki, ki smo jih razstavili v prostori Društva.

Tatjana Bukvič

USTVARJALNA DELAVNICA - PARKELJNI

Na Slovenskem praznik sv. Miklavža praznujemo že od 19. stoletja. Po legendi sv. Nikolaj oz. Miklavž obišče otroke v spremstvu parkeljnov in angelov. Ker v Društvu Sava ni porednih otrok, tudi parkeljni niso prišli na obisk. Zato smo jih iz testa naredili kar sami. Gospa Marija je pripravila testo in pokazala otrokom, kako oblikovati model. Učenci so jih lahko okrasili po lastni domišljiji in nastali so prav lepi in zanimivi. Tudi slastni. Z delavnico priprave peciva smo obudili tradicijo predpraznične peke po

slovensko in zaključili koledarsko leto. Na koncu smo si zaželeli še VESELO IN ZDRAVO NOVO LETO!

Tatjana Bukvič

BILI SMO NA MAVRICI

Učenci dopolnilnega pouka slovenščine so se v soboto, 12. 10. 2019 udeležili že tradicionalne kulturne prireditve v Subotici z naslovom Mavrica. Prireditev je pripravilo DS iz Subotice. K sodelovanju so povabili učenke slovenščine iz društev po Srbiji in otroke OŠ Postojna, ki so odirali igrice Princesa kamnitih besed.

Na prireditvi so se s kratkim recitalom predstavile učenke najmlajše skupine učečih v DS Sava: Neda, Teodora, Jelena in Maja.

Druženje se je po uradnem nastopu nadaljevalo ob ogledu živalskega vrta Palić. Vreme je poskrbelo za lep in topel dan, organizatorji DS Subotica in udeleženci pa za prijetno vzdušje. Hvala organizatorjem in nastopajočim.

Tatjana Bukvič

OBISKAL NAS JE MIKLAVŽ

Tudi to leto smo v Društvu pričakali sv. Miklavža. Najbolj so se ga veselili otroci. Da bi pokazali, da so bili pridni in da si zato zaslužijo darilo, so pripravili kratek nastop. Staršem, starim staršem in vsem ostalim članom naše skupnosti so odigrali igrice Repa velikanka. Jovan je recitiral pesmico o snežaku, Matjaž pa pesmico o mačku Muriju in odigral dve skladbici na harfo.

A Miklavž se je nekje na poti do Beograda izgubil. Zato smo ga morali poklicati, da bi nas lažje našel. Prišel je s poobolnim vozom daril. Joj, kako velike so bile otroške oči. Za prav vsakega od otrok se je našlo darilo. Angeli so opravili dobro delo. Veliki in majhni in še najmanjši so lahko dobrotnika pocukali za brado in se prepričali, ali je prava. Prav nič se ga niso bali. Nekateri so se z njim celo foto-

grafirali. Miklavž jim je rad ustregel, navajen je že. A ker je že star in malo betežen, se je kmalu po prireditvi od otrok poslovil. Naročil jim je, da morajo celo leto ubogati starše in učitelje. On pa bo vse to spremljal in zapisal v svojo knjigo pohval. Obljubil je, da nas naslednje leto obišče ponovno in dodal, da je v knjigi še dovolj prostora za vpis novih imen otrok, ki jih bo ob obisku prav rad obradil.

Tatjana Bukvič

JEZIKOVNI KOTIČEK

Jêzik, jezika, jeziku, jêzik, o jeziku, z jezikom...

Dva jezika, dveh jezikov, dvema jezikoma,
dva jezika, o dveh jezikih, z dvema jezikoma

Trije jeziki, treh jezikov, trem jezikom,
tri jezike, o treh jezikih, s tremi jeziki

Skratka: jezikovni kotiček

Velelnik glagolov na -či

Slovenščina ima vrsto glagolov, ki se v nedoločniku končujejo na -či. V sedanjiku imajo ti glagoli v prvi osebi ednine končnico -čem ali -žem: reči- rečem, leči-ležem. Napaka je, če ti dve končnici uporabljamo tudi v velelniku. Glagoli, ki se v sedanjiku v prvi osebi končujejo na -čem, imajo v velelniku končnico -ci (tečem-teci), glagoli na -žem pa -zi (ležem-lezi).

Vaja

Prečrtaj napačno uporabo glagola v velelniku:
Ne podleži njegovi kritiki. / Ne podleži njegovi kritiki.

Speci kruh takoj, ko prideš domov. / Speči kruh takoj, ko prideš domov.

Odvrži svoj ranjen ponos in bodi dobre volje. / Odvrzi svoj ranjen ponos in bodi dobre volje.

Jutri mu reči kaj lepega v pozdrav. / Jutri mu reci kaj lepega v pozdrav.

Prevzeto s Spletne TV, Youtube
Priredila: Danijela Stojnić

POT SUVERENOSTI

Dne 28. 9. 2019 so v Pišecah slovesno otvorili Pot suverenosti. Dogodek so z nastopom pospremili učenci Osnovne šole Maksa Pleteršnika in Ženski pevski zbor Orlica Pišce. Pot je blagoslovil pišeški župnik Gregor Majcen. Pohoda so se udeležili predsednik Društva Pleteršnikova domačija Martin Dušič, člana Društva Slovencev Sava iz Beograda Sonja Dinić Medurić in Miroslav Medurić, ter članica tako Društva Sava kot Nacionalnega sveta slovenske narodne manjšine Aurena Dinić. Če pridete v Kozjanski Park, lepo vabljeni, da se udeležite poti z zgodovinskim pomenom, ki pelje skozi krasno naravo slovenske dežele.

Avtor: Sonja Dinić

POJOČA DRUŽBA

NASTOP "POJOČE DRUŽBE" V MANAKOVI HIŠI

Sam repertoar je ravno tako nekoliko izstopil iz naših običajnih okvirov. Z ozirom na to, da gre za razstavo starih obrti in da je ves dogodek obarvan s specifičnim duhom časa starega Beograda, so se tokrat na programu "Pojoče družbe" našle tudi številne zimzelene skladbe iz teh krajev. Razen slovenskih tradicionalnih pesmi je publika imela priložnost slišati znane uspešnice, kot so pesmi "Devojko mala", potem "Zlatni dan" Bisere Veletanić in drugih, v izvedbi naših članic.

Med glasbenim programom je bilo nekaj prekinitev z anekdotami, ki so jih pripovedovali gospod Ivan Debeljak, starejši in posamezne članice "Pojoče družbe", kar je vsekakor prispevalo k požitvi in občutku intimnosti in neformalnosti v najlepšem smislu besed.

Čeprav se je sam koncert dogajal na koncu oktobra, po koledarju pozno v jesen, je bilo vzdušje skoraj poletno. Zunanja temperatura je bila izredno visoka, večer zelo topel, naša srca pa razgreta. To je eden od tistih koncertov s specifično atmosfero, o katerem se bo še dolgo pripovedalo in bo za vedno ostal v najlepšem spominu.

Avtor: Višnja Dimitrijević,
dirigentska

Prevedla: Pavla Milovanović

V srcu enega od najstarejših delov Beograda, v muzeju "Manakova kuća", ki predstavlja pravi biser in dediščino nekdanjega orjentalnega Beograda, je bila prirejena razstava starih obrti. S simboličnim sloganom razstave "Sito in rešeto" je predstavljeno delo znane družine Debeljak, ki se ukvarja s skoraj pozabljenimi obrtjo, z izdelavo "suhe robe". Razstava je trajala nekaj tednov z začetkom od sredine oktobra ter je zaradi izrednega zanimanja naknadno še podaljšana.

V času trajanja razstave, so se dogajale razne manifestacije. Ansam-

bel "Pojoča družba", je bil posebno počaščen s povabilom za predvajanje celovečernega solističnega koncerta. Na splošno veselje članov Društva "Sava", pa tudi drugih ljubiteljev zborovske glasbe je "Pojoča družba" priredila koncert v "Manakov kući", 25.10. 2019. Ta koncert je bil specifičen po tem da je publika imela priložnost videti številne članice zbora v vlogi solistk. Razen tega se je skoraj polovica članic tokrat lahko izrazila tudi na drugi način, ne pa samo s svojim običajnim zborovskim prispevkom.

NASTOP „POJOČE DRUŽBE“ V NOVEM SADU

Društvo Slovencev „KREDARICA“ tradicionalno prireja dneve slovenske kulture v Novem Sadu. Zaključna prireditve je Koncert slovenskih pesmi v Sinagogi, ki se ga udeležujejo slovenski pevski zbori iz Srbije, pa tudi nekateri z sosednjih držav.

Naš ženski pevski zbor „Pojoča družba“ je, kakor že vrsto let nazaj, uspešno nastopil na tem koncertu dne 9. novembra 2019. Za ta koncert smo se pripravljale pod vodstvom Višnje Dimitrijević, s katero smo zad-

nja tri leta dosegle znaten napredek v kvaliteti našega petja. Na tej prireditvi je igral na klavirju in nam dirigiral Stefan Simonović, ki ga je občasno dopolnjevala Ana Miličević, članica našega zbora. Pele smo naslednje pesmi: Roža na vrtu, narodna, Tiho noči, narodna, J.J.Zmaj, Pri nas pa ohcet imamo, primorska narodna, priredba V. Dimitrijević.

Poleg „Pojoče družbe“ so nastopili še Mešani pevski zbor DS KREDARICA, Novi Sad, Mešani pevski zbor DS TRIGLAV, Subotica in Mešani pevski

zbor DS PLANIKA, Zrenjanin.

Posebnost na tem večeru je bil nastop Mešanega pevskega zbora LIPA iz Bazovice pod vodstvom Tamare Ražem Locatelli, ko je ganljivo zapel največ slovenskih pesmi.

Vrhunec tega dogodka je vsako leto zaključni skupni nastop vseh sodelujočih zborov z Avsenikovo pesmijo „Slovenija, od kod lepote tvoje“, ki predstavlja čustveno povezanost med zbori.

Po koncertu je sledila bogata večerja v organizaciji DS KREDARI-

CA, kjer smo z znanimi pevci in pevskami utrdile dolgoletno prijateljstvo. Potem smo pa še skupaj zapeli nekaj slovenskih pesmi.

Naša „Pojoča družba“ s seboj ni imela nobenega fotografa, vendar se je na prireditvi k sreči našla moja prijateljica Ivanka Milivojša, ki sem jo

spoznala lani pri božični sveti maši v katedrali v Novem Sadu. Zelo hvaležna sem ji za teh nekaj fotografij, pa jih z veseljem prilagam k temu članku.

Pavla Milovanović

POJOČA DRUŽBA V SUBOTICI (2019)

Na povabilo Društva Slovencev Triglav iz Subotice se vsako leto konec septembra pevke Pojoče družbe udeležimo zbora različnih slovenskih društev iz Srbije. Včasih pridejo tudi Slovenci iz drugih držav, ki imajo svoje pevske skupine. Sestave so različne. Nastopajo mešani zbori ali samo ženski, z več ali manj pevci, s solisti in brez. Občasno jih spremljajo glasbeniki z inštrumenti: klavir, harmonika in drugi. Ravno v tej raznolikosti so zanimiva tovrstna srečanja. Letos je shod potekal 27. septembra v svečani dvorani čudovite Mestne hiše v Subotici.

Naša Pojoča družba šteje približno dvajset pevk. Pod vodstvom dirigentke Višnje Dimitrijević je nastopila s tremi slovenskimi pesmi:

1. Roža na vrtu (folk, priredil Viktor Mihelčič)

2. Lepo moje ravno polje (ljudska iz zbirke Štrekl, priredil Rado Simoniti)

3. Pri nas pa ohcet imamo (primorska, priredila Višnja Dimitrijević)

Druga in tretja skladba sta bila

prvič izvedeni na tem festivalu, ob tej priliki je gospod Stefan Simonović, kot gost in sodelavec Višnje Dimitrijević, v duetu z Ano Milićević, članico našega zbora, zapel dele iz skladbe Lepo moje ravno polje.

Poudariti velja, da je aranžma za pesem Pri nas pa ohcet imamo napisala Višnja Dimitrijević. To sicer ni običaj drugih dirigentov. Splošne ocene so, da naš zbor pri svojih nastopih močno napreduje. A najboljši vtis na nastopu

je tokrat naredil zbor društva Triglav z mladimi solisti.

Gostitelji so, kot vedno po prireditvi, prijazno popeljali vse goste na večerjo v restavracijo Kobilarne Kelebija, približno 11 km izven Subotice. V prijetnem vzdušju, ob obilici hrane in pijače, so pevke spontano ponovno zapele slovenske pesmi.

Naj se vzdržuje in sliši petje v slovenščini!

Breda Čoš

EKUMENSKO SREČANJE ZBOROV CERKVENEGA PETJA V ZEMUNU

Pod vodstvom Višnje Dimitrijević, ki že tretje leto zapored uspešno vodi pevski zbor beograjskega Društva Slovencev Sava, smo nastopili v cerkvi Vnebovzetja Blažene Device Marije v Zemunu. Dne 13.10.2019 je potekalo že osmo srečanje ekumenskih cerkvenih pevskih zborov, z besedami

Jezusove molitve: "Kakor ste Oče v meni in jaz v vas, tako bodo tudi oni v nas ..." (Jn 17,20).

Župnik cerkve Vnebovzetja Blažene Device Marije je velečasni Jožo Duspara, kateri je kot pobudnik srečanja in dober gostitelj pozdravil vse zборе, ki so nastopali. Glavni or-

ganizator je bila Renata Nađ, tajnica župnijskega zbora svete Cecilije iz Zemuna.

Ob tem pomembnem dogodku, kjer je čast in zadovoljstvo sodelovati, so nastopili pravoslavni, slovaško-evangeliki, grkokatoliški, evangelijski in rimsko-katoliški zbori. Vsi

sedeži v cerkvi so bili zasedeni, precej ljudi pa je koncert poslušalo stoje. Naš zbor je zapel tri pesmi: "Oče naš", "Sto tisoč pozdravov" in "Oljska gora", koncert pa je bil zaključen, ko so vsi zbori nastopili skupaj s pesmimi iz liturgije Janeza Krizostoma (Stevan St. Mokranjac), del pesmi "Tebe pojem"

in "Milost" ("Amazing grace") John Newton. Letos so srečanje sponzorirali Ministrstvo za pravosodje, Direktorat za sodelovanje s cerkvami in verskimi skupnostmi ter Splošna bolnišnica Bel Medic. Na koncu programa so udeleženci srečanja dobili zahvalnico. Zahvalnico je prejela tudi naša diri-

gentka Višnja Dimitrijević. Po vsakem našem nastopu smo bili nagrajeni z gromkimi aplavzi vseh prisotnih.

Župnik, velečasni Jožo Duspara, je za vse udeležence pripravil prigrizek, tako da se je po nastopu nadaljevalo prijetno druženje.

Avtor: Ivanka Vorkapić

Prevod: Jelena Bulatović

50 LET NASTOPA PEVSKIH ZBOROV V ŠENTVIDU PRI STIČNI

Deveto leto se je Pojoča družba Društva Sava odpeljala v Šentvid. Za jubilej smo se prav takoj pripravile z pesmijo in darilom za gostitelje. Mlajše smo občudovale starejše članice pojoče družbe, zaradi njihove energije in volje.

Prišle smo v Novo Mesto, kjer je bil sejem domačih izdelkov iz bivših jugoslovanskih republik, katerega smo obiskale. Potem nam je naša članica Eva razkazala svojo rojstno hišo in vodnjak v centru mesta kateri je pripadal njeni hiši. Spomini... in veliko povedanega o načinu življenja, o mes-

ti, o sorodnikih...

Potem v domačijo in jutri v Ljubljano vedno lepo, čisto, umito. Vedno smo navdušene nad Ljubljano, Tromostovjem, Prešernovim trgom, Plečnikovo arhitekturo...

Veselo je bilo na našem avtobusu tega 15. junija, ko smo zvečer imele samostojni nastop med 14 slovenskimi pevskeimi zbori iz drugih držav. Imeli smo dve zvezdnici tega nastopa, in sicer našo Nušo, 90 let mlado gospo in zborovodkinjo Višnjo Dimitrijević. Na začetku nas je Nuša predstavila, nasmejala nas in vse v občinstvu, ki

jo je nagradilo z velikim aplavzom. Potem Višnja, mlada, profesionalna, odlična zborovodkinja, ki zna izbrati odlično pesem za nas in publiko. In še, kot Nuša pravi "ji je uspelo starejše v Pojoči družbi dobro zrihtati". Lepo smo se imele, bile deležne močnega aplavza, in smo rade prisluhnile in aplavdirale drugim zborom. Potem pa družba in spet pesma z rojaki.

Osrednja prireditev pa je sledila 16. junija, ko je potekal 50. tabor pod geslom Pa se sliš' – naj se sliš'. Okroglemu jubileju se je poklonil tudi predsednik republike Borut Pahor, ki

je bil slavnostni govorec osrednjega nastopa. Nekaj več kot 120 združenih moških, ženskih in mešanih pevskih zborov je pod vodstvom Igorja Švare zapelo 22 pesmi. Sodelovali so tudi pihalni orkestri, folkloristi, igralci, nastop pa je neposredno prenašala tudi Televizija Slovenija. Prireditelji so pripravili tudi bogat spremljevalni program. Na šentviškem trgu so pripravili VidArt 2019 s stojnicami z različno ponudbo ročnih del.

Organizatorji tabora so ob jubilejnim letu pripravili jubilejni zbornik Pojo naj ljudje, ki predstavlja začetke in razvoj te "edinstvene pevske prireditve", kronologijo taborskega petja v Šentvidu za ohranjanje slovenske ljudske glasbe in zborovske pesmi. Šentviški tabor so pripravili kulturno društvo Tabor slovenskih pevskih zborov, Občina Ivančna Gorica in Javni sklad RS za kulturne dejavnosti. Prireditve ne bi bilo brez Osnovne šole Ferda Vesela in šentviških krajanov. Naše drage rojakinje iz Ilirske Bistrice so se udeležile tudi te obletnice. Prisrčno smo se pogovarjale in družile.

Naslednji dan smo šle v Nušino rojstno hišo, kjer nas je pričakala njena družina, z domačimi dobrotami in

JUBILARNI 50. TABOR SLOVENSkih PEVSKIH ZBOROV V ŠENTVIDU PRI STIČNI 15. IN 16. JUNIJ 2019.

Naša POJOČA DRUŽBA je že devetič prepevala na tem res veličastnem koncertu slovenskih domačih pesmi. V soboto smo skupaj s Slovenci iz Italije, Avstrije, Madžarske, Hrvaške, Bosne in Hercegovine ter Dalmacije, imeli koncert v dvorani. Po koncertu in ognjemetu, pa bogato zakusko z plesom do zgodnjih jutranjih ur. V nedeljo smo imeli že zelo zgodaj generalno vajo z dirigentom g. Igorjem Švaro, nato pa smo po svečani povorki zasedli svoje prostore na tribini. Čudovito donijo pesmi iz sto in sto grl, katere smo doma, v ozkem krogu vadile vse pevke z Višnjo Dimitrijevič. Bile so zelo zadovoljne, pohvalila nas je! Po bogatem kosilu in sproščenem večeru smo se še ustavile pri moji sestri Zlati v Benečiji, že drugo leto zapored in smo ji zapele dve pesmici, bila je ganjena. Nastopile smo tudi v Krškem z domačim orkestrom.

Na naše veliko zadovoljstvo smo imele lep obisk naše lepe Slovenije, medsebojno druženja in veselje skupnega nastopanja.

Juwanec Gerden Ana Nuša

dobro voljo, na koncu pa smo vsi skupaj zapeli. V Brežicah nas je pričakala gospa Antonija Zaniuk, gospa velikega srca v Brežiškem Rdečem križu in prav tako pevka v Čateškem zboru. Organizirala nam je koncert v ugodnem prostoru, kjer sicer vadi čateški mešani zbor. Gospa Antonija in domačini so bili zelo gostoljubni, prisrčni, povabljeni pa so bili tudi naši dragi prijatelji iz Pišec, Martin Dušič, predsednik Društva Maks Pleteršnik, njegova soproga, gospa Milena Dušič in gospa

Ančka Iljaž.

Zelo utrujene nas je v Čateškem dvorcu pogostila gospa Marjani Deržič, ki je storila, da se počutimo kot princeske. Ljubezniva do nas, nasmejana in zelo prisrčna. Zdaj imamo dve novi rojakinji, Antonijo in Marjano. Naslednji dan smo se sprehodile po Brežicah in uživale. O lepotah Slovenije tokrat ne bom pisala, poznate jih tudi sami, to besedilo pa si v mislih pobarvajate z zelenjem, junijsko svetlobo in toploto.

Sonja Dinić Medurić

SLOVENSKE PESMI

Kaj ti je deklica

Otožno *p* *mf*

Voice

Kaj ti je de - kli - ca, da si tak za - lo - sna?

p *rit.* *pp*

Kaj mi je nič mi ni vse me bo - li

Nisem bolana ne,
pa tudu zdrava ne.
Vender mi je ranjeno
moje srce.

Fantič na vosk ježi,
fantič oj vstani mi
kako pa vstati čem
krogla tišči.

Oblekla bom črni gvant
saj je to bil moj fant,
saj je to bil moj fant.
k' zdaj mrtev leži.

SLOVENSKE NARODNE JEDI

Predstavljamo slovenske narodne jedi, ki so po etnoloških virih in podatkih sestavni del materialne kulture slovenskega naroda oz. del naše kulturne dediščine. Po nastanku, pomenu in značilnostih, te jedi razlikujemo od danes, pogojno povedano, splošno bolj znanih sodobnih receptov meščanske in internacionalne kuhinje. Neredko so posamezne narodne jedi nastale v zvezi z različnimi ljudskimi običaji in praznovanji. Jedi bodo predstavljene po slovenskih pokrajinah kjer so nastale, kadar je o tem dovolj gotovih krajevnih virov. Prizadevali si bomo v vsakem primeru slediti avtentičnosti receptov, čeprav posamezni tudi ne bi bili popolnoma v skladu s sodobnimi zahtevami zdrave prehrane.

Paradižnikova juha s proseno kašo

Sestavine: 1 žlica masla, 1 žlica moke, ½ l vkuhanega pretlačenega paradižnika, ½ l goveje ali zelenjavne juhe (raje nadomestiti z vodo kot s kocko), 1 žlička sladkorja, sol, poper, 2 žlici prosene kaše

V loncu stopimo žlico masla, nanj stresemo moko in blago pražimo med mešanjem, da porumeni, vendar ne porjavi (2-3 minute). Dodamo sladkor nato pa sveže kuhano paradižnikovo mezgo in govejo juho. Med mešanjem zavremo. Solimo in popramo.

Prosena kaša splaknemo nato pa stresemo v juho, ki vre. Na blagem ognju kuhamo 15 minut, da se kaša skuha. Občasno juho premešamo, da se kaša ne prime dna. Porazdelimo po krožnikih.

Smetanov golaž (za 4 osebe)

Sestavine: 1 kg telečjega plečeta, 2 čebuli, 1 žlica paradižnikovega koncentrata, 1 žlička sladke rdeče paprika, 150 ml aromatičnega suhega belega vina, 1 lovorov list, sok ½ limone, 2 dl sladke smetane, 2 žlici kisle smetane, poper, sol, olje za popekanje

V kozico nalijemo olje ter na vroče stresemo kocke mesa in jih zlato popečemo. Nato jih poberemo iz kozice in vanjo stresemo čebulo. Zlato popražimo in nato dodamo paradižnikov koncentrat in sladko papriko, še malo popražimo, nato pa zalijemo z vinom. Čim zavre, dodamo

še meso, lovorov list, solimo in popramo. Nalijemo še toliko vode, da je vse za prst pokrito, pokrijemo in počasi dušimo dobro uro, da se meso skuha in zmehča.

Ko zmehča, meso poberemo iz omake, lovorov list zavrzemo, dodamo vso smetano in limonin sok. S pomočjo paličnega mešalnika omako fino seseklamo, pristavimo, zavremo ter zopet dodamo meso.

Rožičeva torta

Sestavine: 10 dag masla, 4 jajca, 1 dl javorjevega sirupa, 10 dag medu, 1 pomaranča, 2 žlički pecilnega praška, 10 dag rožičeve moke, 15 dag polnozrnatih pirine moke, ščeplj soli, 10 dag marelične marmalade, kakav za posip

Pečico segrejemo na 180 stopinj, tortni pekač s premerom 28 cm, pa namastimo. Maslo penasto stepemo in dodamo vse 4 rumenjake. Dolijemo sirup in dodamo oprano in nastrgano pomarančno lupinico. Nato dodamo še suhe sestavine-obe moki, ki smo jima primešali pecilni prašek. Beljake stepemo s ščeplj soli, tretjino snega primešamo rožičevemu testu, da maso razrahlja, nato pa previdno dodamo še ostali sneg. Maso nalijemo v nameščen pekač in pečemo približno 25 minut. Vročo torto zvrnemo na rešetko. Marmelado razpustimo v plitvi kozici z dvema žlicama vode, nato pa jo zlijemo na sredino torte in razvlečemo, da je enakomerno namazana po vrhu. Potresemo s kakavom.

Pripravila: Danijela Stojnić

VPIS V POSEBNI IMENIK

Vpis v posebni volilni imenik slovenske narodne manjšine v Srbiji

Zakon o nacionalnih svetih narodnih manjšin iz leta 2009 je omogočil vpis v posebne volilne imenike narodnih manjšin v Srbiji. Obrazec za vpis lahko prevzamete na spletnih straneh Nacionalnega sveta in Društva Sava.

Na osnovi Zakona o varovanju osebnih podatkov, ki velja od 1. 1. 2009, je za vpis v posebni volilni imenik potrebno izpolnjeni zahtevek

za vpis **osebno** dostaviti pristojni občinski upravi, kjer imate prijavljeno prebivališče – ob predložitvi osebne izkaznice. Zakon tudi dopušča, da izpolnjen zahtevek skupaj s fotokopijo osebne izkaznice pošljete priporočeno na naslov vaše pristojne občinske uprave. Pristojna občinska uprava bo na vaš naslov v 15 dneh poslala Odločbo o vpisu v posebni volilni imenik. Vpis v posebni volilni

imenik je oproščen plačila administrativnih stroškov.

Z vpisom v posebni volilni imenik se ne izgubijo druge volilne pravice.

Z Odločbo o vpisu v posebni volilni imenik slovenske narodne manjšine se pridobi pravica do udeležbe na neposrednih volitvah Slovenskega nacionalnega sveta, ki so vsaka štiri leta.

MOJI SPOMINI – Helena Rill

Путовања смо у Лубљану и Радече

Prvič s sinom....v Sloveniji (Spomini, 2. del)

Letos sva s sinom prvič potovala skupaj v Slovenijo. Želela sem mu pokazati kam sem šla vsako poletje z mamu k babici na obisk. Da bi videl kaj sem počela in kje sem spala, kje sem gnjavila muce in kužka Piketa, kje je bil kozolec na katerega sem plezala, kje so bile vijolice in kako stara je bila nekdanja babičina hiša.

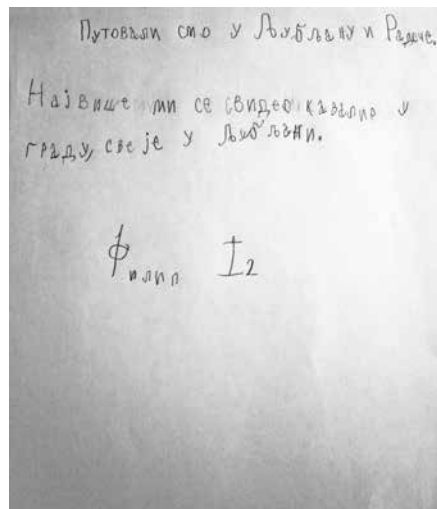
v živalskem vrtu, gledava, primerjava, se zabavava. Srečna sem, ker kasneje v mestu prepoznavam določene lokacije. Razmišljam, kako sta tod hodili moja mama in moja babica. Imam tremo, ker naj bi se srečala s sestrično in se sprašujem, če se bova po dolgem času prepoznali. Srečava se in se je veselim.

Končno je prišel dan, ko potujeva v Radeče. Budno spremljam kdaj mora-va izstopiti. In sva tu! Čaka naju dru-

bistvu pogrešam možnost, da bi sinu pokazala vse to. Ampak v redu, si mislim, tudi to je v redu, da sva prišla, da sem mu vse to pokazala, njemu pa ni bilo dolgčas, pripovedujem mu različne dogodivščine. Odhajamo tudi k staršem mojega prijatelja iz otroštva in mi je toplo okoli srca. Pogovarjamo se. Pravzaprav, vse se je nekako ujelo, vse je, kakor mora biti. Spet si mislim, je v redu.

Zdaj sva doma, in ob gledanju fotografij premišlujem, kako mi ni več vse tako daleč. Po dolgem času sem med poletnimi počitnicami, zdaj sinovimi, spet tukaj, v Zagradu in Radeču. Res, vse je v redu.

Potovala sva skoraj enako, kot jaz včasih, z vlakom, morda kakšno uro dlje, a morda se motim. Beograd-Šid-Vinkovci-Zagreb-Ljubljana. Proti večeru sva se peljala mimo Zidanega mosta in Radeč, ob Savi, in jaz sem vsa vznemirjena gledala skozi okno in govorila sinu „Ej, tukaj sem jaz izstopila iz vlaka in šla k babici“. Okno je zaprto, ampak kot bi čutila svežino okoliških dreves in reke. Komaj čakam, da prideva tja, ampak najprej naju čaka Ljubljana. V Ljubljani pa, čudovit junijski večer. Že zjutraj sva v akciji, nama je lepo, uživava. Sin mi pravi, da mu je zelo všeč in nadaljuje dirjati s skirojem. Z Živo in njeno družino sva

ga sestrična in takoj gremo v babičin kraj: tu sta Jagnjenica, Svibno, Zagrad. Pelje nas bliskovito, midva se veseliva in smejiva. Filip teče po hribu navzdol, ako kot jaz včasih. Zdaj hodim počasi, pozorno opazujem, da česa ne izpustim. Neke stvari so enake, kot tisti prepoznaven vonj, neke pa drugačne. „Poglej“, mu rečem in kažem v daljavo: „Tam je babičina hiša“. In že sva tam, žal mi je, ker kmetije iz mojega otroštva ni več in ker ne moreva vstopiti v babičino hišo. Nisem se zavedala, da toliko pogrešam hišo, tisto temno kuhinjo, v kateri se je peklo in kuhalo na štedilniku na drva, shrambo, skozi katero so se videle veje dreves. V

Helena Rill

Prevedla Monika Bogdanović

NA PLANINCAH...

TRIGLAVSKA JEZERA

Konec avgusta se je skupina štiridesetih planincev, planinskega kluba Železničar, iz Beograda odpravila v Slovenijo. Med njimi nas je bilo kar 5 članov društva "Sava": Detiček Mirko, Grgič Vinko, Vojinović Aleksandar, Debeljak Ivan in jaz.

Po nočni vožnji z avtobusom, in dolgih čakanjih na prečkanje meja, smo zjutraj prišli v Dolino Vrata, do Aljaževega doma. Tukaj se je prva skupina planincev pripravila na vzpon na Triglav po Severni steni. Toda že med pripravi je začelo močno deževati in hkrati tudi močno grmeti. Strele so padale čisto blizu nas in je zelo močno odmevalo od okoliških, skoraj navpičnih planinskih pobočij. Oblaki so spustili čisto nizko, zaradi česa je postalo temno. Prav neprijetno. Znašli smo se sredi poletne nevihte, ki pa je sicer bila napovedana. Vsi skupaj smo čakali da se vreme umiri. Ker, se je grdo vreme, predvsem grmenje, nadaljevalo so vodniki zaradi velike nevarnosti soglasno odpovedali današnji vzpon.

Skupaj smo se preko Bleda in Bohinja odpeljali do Stare Fužine in se povzpeli do Kosijevega (prva skupina), oziroma do Doma pri jezeru (druga skupina), na nočitev. K sreči, med vzponom do domov, je dež začasno prenehal. Ponoči je močno deževalo še bolj pa se je bliskalo in grmel.

Celo namakalo je skozi strešno okno v sobi v kateri smo spali. Naslednje jutro je bil oblačno z občasnim grmenjem. Kljub temu smo se odpravili na pohod do Triglavskih jezer. Najprej strmo skozi temen gozd, temen skoraj, kot da je bila noč, smo prišli do Koče na Planini pri jezeru. Prav idilično temno jezero s temno steno mogočnih iglavcev v ozadju, ki so delno zaviti v meglo. Vse skupaj se mi zdelo, kot oder z kulisami v ozadju. Od tod, naprej pot se izmenično dviguje in spušča, nič več gostega gozda. Odprte planjave občasno zamenja redek macesnov gozd. Čez

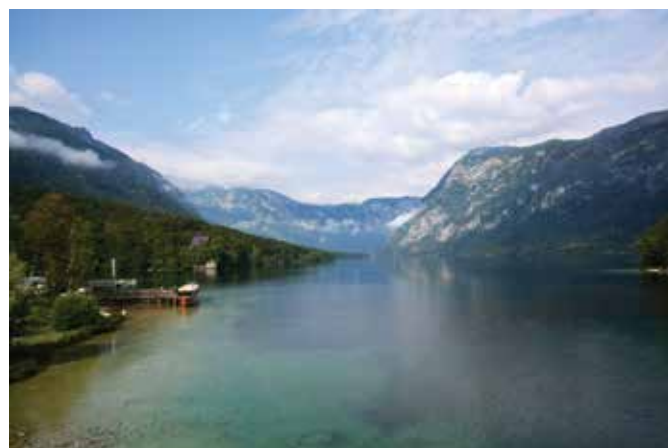

Planino Dedno polje in Planino Ovčarijo smo prišli do Koče pri Triglavskih jezerih. Okoli doma so lepa planinska jezera s plitvo in bistro vodo, v kateri se ogledujejo vrhovi Julijcev, če niso skriti v oblakih.

Od tam pa po dolgi, dolgi poti, ki nenehno dviguje in spušča, smo zelo utrujeni, ko se je že temnilo, prišli do Doma na Komni (vsaj sladkih, gorskih malin, ob poti, smo se najedli). Ob poti, ki je ponekod bila urejena, kamnita in dokaj široka, smo zasledili ostanke zidov. To so ostanki poti za oskrbo Soške fronte v prvi svetovni vojni, ter različnih vojaških zgradb ob njej.

Po prehojenih 23 kilometrih in več kot 1300 metrih kumulativnega vzpona, smo bili zelo utrujeni, toda tudi

srečni, ker se je naravnost takrat močno ulilo in se je spet začela močna nevihta z grmenjem.

Cela, prehojena pot pelje skozi prečudoviti predele, lepo naravo, polno gorskih cvetnic, ovac in krav na paši (celo srno z mladičem smo videli), žal pa vse sivo in temno, zaradi težkih oblakov, ki so celi dan viseli in grozili z dežjem.

Dom na Komi (1520m) stoji na skali, ki se skoraj navpično dviguje 900m nad Bohinjskim jezerom. Bil je popolnoma zaseden s planinci iz celega sveta (nekateri so v jedilnici, ob pivu, bili zelo glasni). K sreči naša rezervacija je veljala in smo dobili svoje postelje.

Jutro je bilo že sončno, toda nad Bohinjskim jezerom, globoko pod nami je ležala megla, kot belo morje, in skrivala vodo. Videli pa smo okoliške gore in vrhove, le tiste katere niso skrivali oblaki.

Spustili smo se po stari avstrijski "mulariji" (kamniti stezi po kateri so mule nosile vojaško opremo na Soško fronto), čez neštete ovinke, do jezera in se z avtobusom odpravili še na Bled, od tod pa proti Beogradu.

Veliki del skupine je prišel v Slovenijo zaradi vzpona na Triglav, ki pa se ni uresničil. Popolnoma razumljivo, zaradi varnosti. To se v hribih večkrat zgodi. Bolj pomembno je da se vsi varno vrnemo domov, kot vzpon za vsako ceno. Mladi planinci so to prav razumeli, in obljubili, da bodo novi poskus naredili naslednje leto.

Branko Zorko

